

БЕЛЕЖИТИ БЪЛГАРИ

Юрий Венелинъ

Роденъ е презъ 1802 г. въ северно Маждарско. Починалъ е презъ 1839 год. Като историкъ и авторъ на книгата „Старитъ и днешни българи“, както и на други книги, писани на руски езикъ, Юрий Венелинъ има голъми заслуги за нашето възпитание. Книгата на Венелина е бележити по това, че тя направила името на българитъ известно всрѣдъ руския народъ и повлияла на много българи (между които и Априловъ), да съзнаятъ своята народностъ. Презъ 1830 и 1831 год., по поръчка на руската академия, Венелинъ пѣтувалъ изъ Сег. България да събери български народни пѣсни и паметници. Ние му дължимъ голъма признателностъ и съ право той е таченъ наредъ съ най-бележититъ наши наредни будители.

Който си купи билетъ отъ лотарията на Бълг. писателски съюзъ, получава книга двойна на стойността на билета!

Значението на желѣзницата

Колкото повече една държава е шоширана съ желѣзопѣтни линии, толкова по-богата е тя. Търговията става по-лесно, по-бързо и по-евтино. Винаги въ всички краища на тази страна се превозватъ стоки и пѣтници, при най-добри условия. Желѣзницата е сближила хората не само въ търговско отношение, но имъ е дала възможностъ да се срещатъ по-често и да се опознаватъ като характери.

Желѣзницата е подпомогнала учащитъ да следватъ отъ единъ градъ въ други, отъ една държава въ друга.

Преди изнамирането на желѣзницата, за да се прѣпѣтува едно по-дълго разстояние съ обикновени превозни срѣдства (кола или файтоны), необходимо е било цѣли седмици, дори и месеци, когато сега такова разстояние може да се вземе съ желѣзницата за 2-3 дена.

Огромна е културната роля, която желѣзницата е допринесла за благоденствието на човѣчеството.

Българскиятъ народъ, който празнува 50 год. родни желѣзници, вижда колосалниятъ напредѣкъ на стопанския и културния му животъ.

Българскиятъ народъ цени своитъ желѣзници и прави всичко възможно за тѣхното все по-голѣмо разширяване.

Да даде Богъ въ най-скоро време тѣ да опашатъ цѣла България и съ своята победна пѣсенъ да разнасятъ по всичкитъ ѝ краища стопански и културни блага.

Ат. Бакърджиевъ

Купете си билети отъ лотарията на Българския писателски съюзъ!

СЪЯЧЪ

Засѣвай семената златни, съячо, въ ровкитъ бразди, и знай: земята благодатна трудътъ ти ще възнагради. Върви сега въ браздитъ черни, засѣвай семената ти и въ тебъ напѣшигата вѣра въвъ чуденъ цвѣтъ ще разцвѣти. Надъ равнинитъ ще изгрѣятъ безброй възторжени слънца и селянитъ тукъ ще пѣятъ зарадвани, като деца. Селцето пакъ ще се залѣе отъ пориви на радостта, съячо, сѣй, надъ тебъ свѣтлѣе най-чистото небе въ свѣта. И ти засѣвай тия ниви, и гледай въ бждещето ти, ще видишъ тамъ: узрѣли ниви и слънцето какъ надъ тѣхъ блести...

Симеонъ Мариновъ

ПРИСМѢХУЛКО

Мъничко мишле и сиво, на писана се присмива: — Азъ, мишленце, съмъ игриво, ти пакъ котка мързелива.

Ето, гледай, безъ да сбъркамъ, въ моята кѣщичка ще влѣзна,

а пакъ ти си хъркай—мъркай и ме чакай да излѣзна...

Ще повикамъ всички мишки, ще имъ кажа, че ни чакашъ, ще застанемъ по войнишки, а ти само ще ни лапашъ...

Върви, дете!

Детето ми лежи до менъ; азъ същамъ пулсътъ му да бий. Че всѣка нощъ и всѣки день то сила отъ живота пий. Дете любимо, ти си кръвъ отъ моята кръвъ и плѣтъ отъ менъ. Желая азъ да бждешъ пръвъ, да любишъ слънчевия день! Че много сж въ свѣта пѣтечки срѣдъ тъмни, призрачни гори. Но кѣмто целитъ далечни по друмъ широкъ ти смѣлъ върви! Върви, дете, и пѣй по пѣтъ; предъ тебе слънцето ще грѣе. И въ твоя хубавъ роденъ кѣтъ попѣтенъ вѣтъръ нека вѣе!.. Че този вѣтъръ самъ си ти и погледътъ ти е победа! Съсь вѣра мощна въвъ гърди лети! Свѣтътъ на тебе гледа!..

Венелинъ Пецевъ

ПАЛАВЦИ

НАШИ ПИСАТЕЛИ

Владимиръ Поляновъ

Роденъ е презъ 1899 г. въ гр. Русе. Той е единъ отъ нашитъ даровити писатели. Написалъ е книгитъ съ разкази: „Смъртъ“, „Комедия на куклитъ“, „Момичето и тримата“, „Рицери“, „Крадецътъ“, романитъ: „Слънцето угаснало“, „Викъ“, „Чернитъ не ставатъ бѣли“, драмата „Бащи и синове“ и още една драма, която тази година ще се играе въ Нар. театъръ. Миналия месецъ Вл. Поляновъ замина на едногодишна специализация по драматично изкуство въ Полша, изпратенъ отъ Мин. на Нар. Провѣщение. Вл. Поляновъ е членъ на писателския съюзъ и единъ отъ трудолюбивитъ наши писатели.

КУПОНЪ ЗА НОВА ИЗНЕНАДА!

Прати 3 лв. гербови марки до Д. Колевъ, ул. Регентска № 10 — София IV, за да бждешъ изненаданъ съ единъ хубавъ подарѣкъ

Печатница „Братство“ — София

Санда Йовчева

Бояна воевода

Исторически разказъ (2)

— Ами! — възкликна Бояна. Помисли, че се шегуватъ.

— Наистина, — каза Драганъ. — Снощи убихме двама турци, когато отвличаха лелина Гана.

— Какво да правимъ? Хващаме гората, казаха тримата и очитъ имъ пламнаха отъ гнѣвъ.

— Е оня разбойникъ, нали го познавашъ, Бояно, — добави Драганъ — кърсердаринътъ, дето носѣше върлината съ главата на баща ти. Помнишъ ли?

— Ахъ! — извика Бояна настрѣхнала. — Само като си помисля... И предъ очитъ ѝ възкрѣсна картината на бащината ѝ смъртъ.

— Нѣма да оставимъ да ни тѣпчатъ — закани се Драганъ. — Ще имъ отмѣстимъ хубаво! Сбогомъ! — и възвиха къмъ долината.

Бояна ги проследи съ погледъ. Три сѣнки се мърнаха въ здрачината и изчезнаха.

И изведнажъ, обхваната отъ внезапенъ поривъ, тя извика:

— И азъ идвамъ съ васъ! Хвърли котлитъ и затича подире имъ. Тѣмко добъръ случай ѝ се представяше да се присѣдини къмъ тѣхъ, за да отмѣсти за смъртта на баща си.

Селото осъмна съ новината: Бояна избѣгала въ планината при хайдутитъ. Новината, бърза и лека като вѣтъръ, обиколи нѣколко пѣти селото. Женитъ се чудѣха и не искаха да повѣрватъ, а мжжетъ, вечерята въ кръмата, казаха:

— Де може едно момиче да излѣзе срещу турци?

Само дѣдо Стоянъ, като поглади бѣлата си брада, въздѣхна и каза:

— Бояна е хайдушко чедо. Всички се умълчаха.

Следъ малко той добави:

— И женитъ сж храбри... съ очитъ си видѣхъ Сирма-воевода...

И се унесе въ спомени. Нѣкога и той бѣ скиталъ изъ балкана. Мислено виждаше млади буйни момци да слагатъ морни глави на голата земя, подъ нѣкоя бука, приспивани отъ пѣсенята на шумака, тамъ нѣкъде дълбоко, въ една гънка отъ пазвитъ на Балкана...

Горе въ планината зѣе голѣма пещера. „Синята пещера“, както я наричаха. Тамъ се събираха хайдутитъ. Отъ тамъ една сутринъ, облѣчена като възстаникъ, изкочи Бояна. Дружината, въ която попадна Бояна, се отправи

къмъ близкия проходъ. И го заварди. Отъ тамъ щѣха да минатъ цѣла тѣпа башибозуци. Бѣше размирно време. Тежко и за турската властъ, безсилна да се справи съ развилнѣлитъ орди. Най-много страдаше мирното население отъ тѣхъ. Опожаряваха селата, грабѣха, убиваха.

Дружината, която вардѣше прохода, се скри задъ зашуменитъ букаци. Притаили дѣхъ, съ пушки въ рѣце, възстаницитъ причакаха ордата. Скоро отъ височината на стрѣмния склонъ се дигна невъобразимъ шумъ и викове и като мжжеть порой ордата се понесе надолу. Въ сжщия мигъ дружината ги нападна. Започна се ожесточенъ бой. Турското пѣлчице бѣше разбито. Бояна първа поведе нападението, сражаваше се храбро, и всички единодушно я избраха за воевода.

Славата ѝ се разнесе изъ цѣлата страна. Момитъ запѣха пѣсни за нея по седѣнкитъ, гждуларитъ — по кръстопѣтищата. А турцитъ съ страхъ споменаваха името ѝ.

Изминаха деветъ години. Цѣли деветъ години Бояна

служи на поробената си родина безъ почивка. И напролѣтъ, когато листата на гората затрептяваха като пеперудки надъ цвѣта, тя повеждаше своята дружина къмъ борба. И лѣте, когато отъ синьото небе падаше много слънце върху земята, тя завардваше пѣтищата и проходите. Непрекжнато бродѣше изъ гората и есень, подъ надвисналитъ клони на дърветата, въ които съскаше зълъ вѣтъръ.

*

А, понѣкога, отъ склона на планината дълго се взираше въ пожълтѣлото поле, осѣяно съ сини минзухари, самотни като сирачета. Тогава тя си спомняше самотното си детинство.

И зиме за нея нѣмаше почивка. Макаръ дълбокъ снѣгъ да падаше и студѣтъ като съ ножъ да рѣжеше очитъ, мисълта, че долу въ селата, потиснати отъ тиранията, съ страхъ лѣгатъ и съ страхъ ставатъ сутринъ женитъ, не ѝ даваше покой. И тя бѣше винаги на щрекъ...

*

Веднажъ, въ края на деветата година, Бояна и дружината ѝ си почиваха въ цвѣтнитъ поляни по високото било на планината. Тя бѣше замислена. Годишнитъ минаваха, а робството нѣмаше край. Земята бѣше посипана само съ сълзи, страдания и тегла. А биткитъ, сраженията, проливането на човѣшка кръвъ ставаха ѝ вече про-

тивни. Но другъ пѣтъ за спасение нѣмаше. Не бѣше ли написано на знамето, което се развѣшаше срѣдъ гората: „Свобода или смъртъ!“ Но изведнажъ тя съгледа по тѣсната горска пѣтека, която се тулѣше между вѣковни дървета, че се спускатъ много хора. Какви бѣха тѣ? Изпрати съгледвачи.

Следъ малко грѣмогласно „ура“ процепи въздуха. Радостни викове екнаха въ нощната тишина.

Четата на Мирча воевода бѣше, която се спускаше по тѣсната пѣтека. Възстаницитъ радушно се посрѣтнаха и настидаха по поляната.

— Кѣде е воеводата ви? — попита Мирчо воевода.

— Вървете следъ мене, — поклати се байрактарътъ и поведе Мирча къмъ съседната полянка. Мирчо много се зачуди, когато видѣ предъ себе си хубава, стройна мома въ мжжко облѣкло, по рамената на която падаха дълги плитки коса. Облегната на дебелъ дънеръ на бука, тя чистѣше пушката си.

Воеводитѣ се поздравиха, седнаха и заговориха за своитъ чети, за сраженията, за мжжитъ и негодитъ на живота имъ въ планината. Презъ гжтитъ клони надничаше луната, а гората тихо преразказваше легендарни подвизи на хайдуги.

(Следва)